

Kdo je veřejnoprávní původce?

2019-09-01

Veřejnoprávní původci jsou uvedeni v § 3 odst. 1 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen archivní zákon). Jedná se o tyto původce:

- a) organizační složky státu,
- b) ozbrojené síly,
- c) bezpečnostní sbory,
- d) státní příspěvkové organizace,
- e) státní podniky,
- f) územní samosprávné celky,
- g) organizační složky územních samosprávných celků, vytvářejí-li dokumenty uvedené v přílohách č. 1 nebo 2 k tomuto zákonu,
- h) právnické osoby zřízené nebo založené územními samosprávnými celky, vytvářejí-li dokumenty uvedené v přílohách č. 1 nebo 2 k tomuto zákonu,
- i) vysoké školy,
- j) školy a školská zařízení s výjimkou mateřských škol, výchovných a ubytovacích zařízení a zařízení školního stravování (dále jen „školy“),
- k) zdravotní pojišťovny,
- l) veřejné výzkumné instituce,
- m) právnické osoby zřízené zákonem.

Tito původci mají povinnost uchovávat dokumenty a umožnit výběr archiválií. Zároveň jsou povinni vykonávat spisovou službu, a to buď v plném rozsahu (tzv. určení původci) nebo v omezeném rozsahu.

Určenými původci jsou podle § 63 odst. 1 archivního zákona:

- a) veřejnoprávní původci uvedení v § 3 odst. 1 písm. a) až e), i) a k) až m),
- b) kraje,
- c) hlavní město Praha,
- d) obce s pověřeným obecním úřadem a obce se stavebním nebo matričním úřadem,
- e) městská část nebo městský obvod územně členěného statutárního města a městská část hlavního města Prahy, na něž byla statutem přenesena alespoň část působnosti obce s pověřeným obecním úřadem nebo působnosti obce se stavebním nebo matričním úřadem.

Ostatní veřejnoprávní původci uvedení v § 63 odst. 2 archivního zákona, kam patří: obce neuvedené v odstavci 1, školy a veřejnoprávní původci uvedení v § 3 odst. 1 písm. g) a h), vykonávají spisovou službu v rozsahu ustanovení § 64, § 65, § 66, § 67, § 68 odst. 1 až 3, § 68a a 69a archivního zákona.

Dle § 63 odst. 3 archivního zákona vykonávají spisovou službu v elektronické podobě v elektronických systémech spisové služby:

- veřejnoprávní původci uvedení v § 3 odst. 1. písm. a) až d), i), k) a m) archivního zákona:
 - organizační složky státu,
 - ozbrojené síly,
 - bezpečnostní sbory,

- státní příspěvkové organizace,
- vysoké školy,
- zdravotní pojišťovny,
- právnické osoby zřízené zákonem,
- kraje,
- hlavní město Praha.

Od 1. 7. 2012 musí elektronické systémy spisové služby splňovat požadavky archivního zákona a Národního standardu pro elektronické systémy spisové služby.

Dle § 63 odst. 3 archivního zákona vykonávají spisovou službu v elektronické podobě v elektronických systémech spisové služby nebo v listinné podobě:

- veřejnoprávní původci uvedení v § 3 odst. 1. písm. e), g), h), j) a l) archivního zákona:
 - státní podniky,
 - organizační složky územních samosprávných celků, vytváří-li dokumenty uvedené v přílohách č. 1 nebo 2 k archivnímu zákonu,
 - právnické osoby zřízené nebo založené územními samosprávnými celky, vytváří-li dokumenty uvedené v přílohách č. 1 nebo 2 k archivnímu zákonu,
 - školy a školská zařízení s výjimkou mateřských škol, výchovných a ubytovacích zařízení a zařízení školního stravování,
 - veřejné výzkumné instituce,
- obce.